

«Όποιος δεν γνωρίζει το παρελθόν του θα αναγκαστεί να το ξαναζήσει» Μια ιστορική αναδρομή για τις ρίζες της φυλής μας

Έξω από ένα χιτλερικό στρατόπεδο, μετά την κατάρρευση των ναζί, γράφτηκε η όμορφη φράση του Σανταγιάνα: «Όποιος δεν γνωρίζει το παρελθόν του θα αναγκαστεί να το ξαναζήσει»

Για εμάς τους Έλληνες ισχύει το: «Για να πάμε μπροστά πρέπει να κοιτάμε πίσω».

Ας κοιτάξουμε λοιπόν πίσω, κάνοντας μια ιστορική αναδρομή, για να δούμε τις ρίζες της φυλής μας οι οποίες αρχίζουν πριν από 4 χιλιάδες χρόνια. Να αναπολήσουμε τον αξέχαστο πολιτισμό και την ζωντανή παρουσία των προγόνων μας στις αλύτρωτες αλλά όχι ξεχασμένες Πατρίδες της ευρύτερης περιοχής της Μικράς Ασίας.

Η γνώση της αρχαιότητας αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για κάθε ανώτερη μόρφωση, γιατί είναι αδύνατο να κατανοήσει κανείς το παρόν, αν δεν έχει σαφή γνώση της όλης εξέλιξης του πολιτισμού που δημιούργησαν οι αρχαίοι Έλληνες και ο οποίος επηρέασε την Ευρωπαϊκή και παγκόσμια ιστορία.

Όπως γνωρίζουμε, δεν υπάρχει κομμάτι της ελληνικής γης, που να μη βρίσκονται χνάρια της αρχαιότητας.

Οι ανασκαφές και οι μελέτες των γλωσσολόγων έδειξαν ότι οι Έλληνες ανήκουν στην Ινδοευρωπαϊκή ή Άρια φυλή και έφτασαν στη χώρα μας από τα βόρεια. Αργότερα δημιούργησαν μύθους και ισχυριζόταν ότι ήταν αυτόχθονες και ότι δεν είχαν έρθει από τα βόρεια. Γνωστός ο μύθος του Έλληνα: Ο Έλληνας είχε τρεις γιούς, το Δώρο, τον Αίολο και τον Ξούθο. Από τους δύο πρώτους προήρθαν οι Δωριείς και Αιολείς, και από τους γιούς του Ξούθου Αχαιοί και Ίωνες, προήλθαν οι Αχαιοί και οι Ίωνες.

Οι Έλληνες άρχισαν να κατεβαίνουν κατά κύματα στον ελληνικό χώρο από το 2000 και μετά. Πρώτοι που κατέβηκαν στην Ελλάδα ήταν οι Ίωνες, οι Αιολείς και οι Αχαιοί.

Τελευταίοι Έλληνες που κατέβηκαν στην Ελλάδα ήταν οι Δωριείς. Η κάθοδος των Δωριέων άρχισε το 1100 σε αλλεπάλληλα κύματα και σύντομα απλώθηκαν σε όλη την Ελλάδα. Γνώριζαν και χρησιμοποιούσαν το σίδηρο, που άλλαξε την πολεμική τέχνη, και επηρέασε αποφασιστικά την ιστορική πορεία της Ελλάδος.

Πριν την κάθοδο των Ελλήνων κατοίκησαν στον τόπο μας διάφορες άλλες φυλές, που ονομάζονται Προέλληνες. Τέτοιοι λαοί ήταν οι Πελασγοί (ήταν οι πολυπληθέστεροι) Κάρες, Λέλεγες, Άβαντες, Μινύαι, Λύκιοι κ.ά) που άφησαν στο πέρασμά τους ορισμένες καταλήξεις τοπωνυμίων.

Η εγκατάσταση των Ελλήνων στον τόπο μας αποτέλεσε γεγονός με κοσμοϊστορική σημασία. Η περιοχή, στην οποία εγκαταστάθηκαν, δεν ήταν πλούσια, αλλά είχε μοναδική ομορφιά. Ζώντας σε αυτή την άγονη γη, οι Έλληνες πάλεψαν με θάρρος και επιμονή για πολλούς αιώνες και κατόρθωσαν όχι μόνο να επιβιώσουν (ενώ άλλοι λαοί χάθηκαν), αλλά και να δημιουργήσουν έναν πολιτισμό μοναδικό και αιώνιο, που μέχρι την εποχή μας τρέφει πνευματικά την ανθρωπότητα. Ο «Χρυσός αιώνας» του Περικλέους (5^{ος} αιώνας) στάθηκε το αποκορύφωμα αυτού του πολιτισμού.

Οι μακρινοί μας αυτοί πρόγονοι έδωσαν στο άτομο την αξία και τη θέση που τους άρμοζε στη ζωή, έδωσαν υπόσταση στην ανθρώπινη μονάδα. Ενώ στους Ανατολικούς λαούς το άτομο δεν είχε (δεν έχει ακόμη και σήμερα) καμιά αξία, οι αρχαίοι Έλληνες, αφού στην αρχή προσπάθησαν να ανακαλύψουν την προέλευση του κόσμου (κοσμολογικό πρόβλημα), μελέτησαν αργότερα τον άνθρωπο και όλες του τις πτυχές (ανθρωπολογικό πρόβλημα). Το άτομο αδέσμευτο και ελεύθερο πια προχώρησε σε μοναδικές κατακτήσεις, που θα τροφοδοτούν πάντα την παγκόσμια πνευματική κίνηση.

Αυτό το μοναδικό πολιτισμό ονόμασαν «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΑΥΜΑ».

Ας διαβάσουμε τι μας λέει ο Ισοκράτης 436-338 π.χ. στον «Παναηγυρικό» για τους Έλληνες:

«(...) οι Έλληνες:

α) Δεν ήσαν κίτρινοι, μαύροι, ερυθρόδερμοι. Ήσαν λευκοί, μεσογειακοί, Αιγαίοι - Άρειοι.

β) Δεν κατοίγουντο από ποικίλες κοιτίδες. Η πατρίδα τους ήταν εδώ, στον Αιγαιακό και περι - Αιγαιακό χώρο.

γ) Δεν είχαν διαφορετικές θρησκείες.

δ) Δεν μιλούσαν πολλές γλώσσες. Μιλούσαν την Ελληνική. Το «ελληνικόν» ήταν «όμαιμον (όμοιο αίμα), ομόγλωσσον (όμοια γλώσσα), ομόθρησκον (όμοια θρησκεία), ομότροπον (όμοιοι τρόποι)».

Οι εκτός αυτών των ιδιοτήτων ήσαν οι «άλλοι» - οι βάρβαροι. Αν ένας εκ καταγωγής (όμαιμον) Έλλην απέβαλε τη γλώσσα, τη θρησκεία, τα ήθη-έθιμα, τους «τρόπους» των ομαίων του, γινόταν βάρβαρος. Εξ' άλλου, ένας ξένος (βάρβαρος) που μάθαινε Ελληνικά, δεχόταν την Ελληνική θρησκεία, μιμείτο τούς «τρόπους» των Ελλήνων, ελάμβανε παιδεία Ελληνική, δεν θεωρείτο Έλλην, αφού δεν ήτο «όμαιμος». Φιλέλληνας ναι, Ελληνίζων ναι, εξελληνισμένος ναι, τυπικά Έλλην ναι, Έλληνας όμως όχι. (...) *Διότι κατοικούμε αυτήν την χώρα, χωρίς ούτε να εκδιώξομε άλλους εξ αυτής, ούτε να την καταλάβομε έρημο, ούτε να εγκατασταθούμε εις αυτήν ως ανάμεικτος ομάδα από διάφορα ανόμοια φύλλα, απεναντίας είναι τόσον ευγενές και γνήσιο το γένος μας.....κλπ.)».*

Όμως με την κάθοδο των Δωριέων και την πίεση που υφίστανται οι παλαιότεροι κάτοικοι της Ελλάδος, το δημογραφικό πρόβλημα και η έλλειψη καλλιεργησίμων εδαφών (λόγω του μεγάλου ορεινού όγκου) και ο οικονομικός μαρασμός των αχαϊκών κέντρων, από την καταστροφή των ανακτόρων από Δωριείς οδήγησαν τους Έλληνες να δημιουργήσουν αποικίες εκτός Ελλάδος.

Σε αυτό συνέβαλε το γεγονός ότι ώσπου να κυριαρχήσει η νέα αυτή φυλή, οι Φοίνικες κυριάρχησαν στη θάλασσα και δίδαξαν πολλά στους Έλληνες. Έτσι ήταν εύκολη η μετάβαση και εγκατάσταση στα μικρασιατικά παράλια όπου υπήρχε πλούτος.

Ο πρώτος αποικισμός έχει χαρακτήρα πληθυσμιακής μετακίνησης στα νησιά του Αιγαίου και τα παράλια της Μ. Ασίας.

Οι Αιολείς από τη Θεσσαλία και τη Βοιωτία, αφού κατέλαβαν τη Λέσβο και τη Τένεδο, διαπεραιώθηκαν στη Μ. Ασία και ίδρυσαν αποικίες στα παράλια του Ελλησπόντου μέχρι την Τρωάδα. Προέκυψε έτσι η **Αιολική Δωδεκάπολη**. Σπουδαιότερες πόλεις ήταν η Μυτιλήνη, η Μύρινα, η Σμύρνη, η Κύμη κ.ά.

Οι Ίωνες από την Αττική, την Εύβοια, τη Φωκίδα και τη βορειοανατολική Πελοπόννησο, αφού κατέλαβαν το βόρειο τμήμα των Κυκλάδων, τη Χίο, τη Σάμο, διαπεραιώθηκαν στη Μ. Ασία και ίδρυσαν πολλές αποικίες, από τις οποίες προέκυψε η **Ιωνική Δωδεκάπολη**. Σπουδαιότερες πόλεις ήταν η Σάμος, η Χίος, η Φώκαια, οι Κλαζομενές, η Κολοφών, η Έφεσος, η Πρίαμος και η Μίλητος (σπουδαιότερη από όλες).

Η Ιωνική Δωδεκάπολη αργότερα ενώθηκε σε ομοσπονδία, «το κοινόν των Ιώνων», με κέντρο το ιερό του Ποσειδώνα στη Μυκάλη. Εκεί συγκεντρωνόταν μια φορά τον χρόνο για να γιορτάσουν τα Πανιώνια (θρησκευτική και εθνική εορτή των Ιώνων τα λεγόμενα «Απατούρια»).

Οι Δωριείς από την Πελοπόννησο, αφού κατέλαβαν το νότιο τμήμα των Κυκλάδων, τη Ρόδο, την Κω, διαπεραιώθηκαν στη Μ. Ασία και ίδρυσαν αποικίες από τις οποίες προέκυψε η **Δωρική Εξάπολη**. Σπουδαιότερες πόλεις ήταν η Κω, η Κνίδος, τρεις πόλεις της Ρόδου (Ιαλυσός, Κάμειρος και Λίνδος) και η Αλικαρνασσός. Κέντρο της Δωρικής Εξάπολης ήταν ο ναός του Απόλλωνα στο Τριόπιο ακρωτήριο.

Οι Έλληνες αγάπησαν τη νέα τους Πατρίδα, καλλιεργήσαν τα εύφορα εδάφη της, ανέπτυξαν το εμπόριο και προόδευσαν στις τέχνες. Ήρθαν σε επαφή με τους λαούς της Ανατολής και έμαθαν πολλά από αυτούς.

Όμως το δημογραφικό πρόβλημα και η έλλειψη καλλιεργήσιμων εδαφών στη μητροπολιτική Ελλάδα δεν εξέλειψε και σε συνδυασμό με το ανήσυχο εμπορικό και επιχειρηματικό πνεύμα των Ελλήνων, αλλά και το έμφυτο θάρρος τους, πραγματοποιήθηκε και δεύτερο κύμα αποικισμού (8^ο – 6^ο αιώνα) και πρωτοστάτησαν από μεν τις αποικίες. Μίλητος και Φώκαια, από δε τη μητροπολιτική Ελλάδα η Χαλκίδα, η Ερέτρια, τα Μέγαρα και η Κόρινθος. Οι αρχαίοι Έλληνες θεωρούνται ο μεγαλύτερος αποικιακός λαός της αρχαιότητας, ιδρύσαντες αποικίες στην περιοχή του Ευξείνου Πόντου και της Μεσογείου Θαλάσσης.

Επίσης δύο άλλοι βασικοί λόγοι του δεύτερου αποικισμού ήταν:

- Ο πρώτος ήταν οι πολιτικές διαμάχες σε μερικές πόλεις που ανάγκαζαν την ηττημένη πολιτική μερίδα να εκπατρίζεται αναζητώντας νέα πατρίδα («οι εκ των στάσεων εκπίπτοντες έκτιζον τας αποικίας» τονίζει ο Θουκυδίδης).
- Ο δεύτερος ήταν ότι κατά τον 8^ο αιώνα σημειώθηκε αναγέννηση της ελληνικής εμπορικής δραστηριότητας, που αυξανόταν και διευρυνόταν κάθε ημέρα. Επειδή δε μπορούσε να αναπτυχθεί ενδοελληνικό εμπόριο, λόγω της κλειστής οικιακής οικονομίας, οι Έλληνες επιδόθηκαν στο εξωτερικό εμπόριο. Η ανάπτυξη του εμπορίου είχε σαν αποτέλεσμα την ανάπτυξη της βιοτεχνίας και της γεωργικής παραγωγής σε υψηλότερα επίπεδα από την ικανοποίηση των τοπικών αναγκών. Σιγά – σιγά οι πόλεις ξεπέρασαν την κλειστή οικονομία. Αναζήτησαν λοιπόν οι έμποροι σταθερές και μόνιμες αγορές στο εξωτερικό για να προμηθεύονται τις πρώτες ύλες, να πουλάνε τα προϊόντα τους, αλλά και να αγοράζουν τα είδη διατροφής, που έλειπαν από τον τόπο τους.

Συνοψίζοντας, θα επισημάνω ότι ο πρώτος αποικισμός ήταν ανοργάνωτος, ο δε δεύτερος συστηματοποιημένος. Ο πρώτος έγινε κατά φυλές και δημιουργήθηκαν αποικίες εγκατάστασης, μόνιμου χαρακτήρα, και ήταν εντελώς ανεξάρτητες από τη Μητρόπολη, ο δε δεύτερος κατά πόλεις είχε χαρακτήρα εκμετάλλευσης, ήταν εμπορικοί σταθμοί στα παράλια διαφόρων χωρών, διευθυνόταν από τη Μητρόπολη και αποσκοπούσαν στην εκμετάλλευση των νέων εδαφών.

Στον πρώτο αποικισμό δημιουργήθηκαν αποικίες στη Μ. Ασία, ενώ στον δεύτερο σε όλη την περιοχή του Ευξείνου Πόντου.

Ο πρώτος οφείλεται κυρίως στο δημογραφικό πρόβλημα, ενώ ο δεύτερος στις πολιτικές διαμάχες και στην ανάπτυξη του εμπορίου.

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν σήμερα από τη σύντομη αυτή ιστορική αναδρομή, είναι ότι ο Ελληνισμός που είχε εξαπλωθεί σε μια τεράστια έκταση γύρω από το Αιγαίο, τη Μικρά Ασία μέχρι τον Ευξείνο Πόντο είχε παρουσιάσει επί τρεις και πλέον χιλιάδες χρόνια θαυμαστή οικονομική και πολιτική ακμή.

Τα επόμενα χίλια χρόνια δυστυχώς συρρικνώθηκε από την εμφάνιση των Τούρκων στις ανατολικές παρυφές της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας το 1030 μ.Χ, οι οποίοι ήταν ημιάγριες νομαδικές φυλές κτηνοτρόφων που ζούσαν από τον πόλεμο και την αρπαγή. Προερχόταν από τη Μογγολία και τη Βόρεια Κίνα, γνωστοί ως Ούνοι.

Οι επιδρομείς αυτοί πέρασαν ως θεομηνία και ρίζωσαν στα πατρογονικά μας εδάφη, μπορεί να μας συρρίκνωσαν πληθυσμιακά, όχι όμως και πνευματικά, γιατί οι ρίζες της φυλής μας είναι πολύ βαθιές και ισχυρές και κρατούν όρθιο το δένδρο της.

Θα κλείσω με τα λόγια του Σωκράτη: «Χρωστάω χάρη στην Τύχη για τρία πράγματα: που γεννήθηκα άνθρωπος και όχι ζώο, άνδρας και όχι γυναίκα, Έλληνας και όχι βάρβαρος», ή εν συντομία: «Πας μη Έλλην βάρβαρος».

Γράφει
Ο Ευάγγελος Μαυρογόνατος